

Med mor på demonstrasjon etter
nytt katastrofevalg i Aserbajdsjan.
November 2005

www.nhc.no

ÅRSRAPPORT
2005

DEN NORSKE
HELSEINGFORSKOMITÉ

Den norske Helsingforskomité

stiftet i 1977

Helsingforskomiteens virksomhet er basert på Helsingforserklæringen som ble undertegnet av 35 europeiske og nordamerikanske stater på Konferansen om sikkerhet og samarbeid i Europa (KSSE) i 1975. I erklæringen blir det slått fast at respekt for menneskerettighetene er en vesentlig faktor for den fred som er nødvendig for å sikre utviklingen av vennskap og samarbeid mellom statene. Helsingforskomiteen er en av 44 nasjonale Helsingforskomiteer og assosierte medlemmer i Den internasjonale Helsingforsføderasjonen som har sete i Wien.

Formål

Helsingforskomiteen arbeider for å fremme demokratisk utvikling og menneskerettigheter både i vårt eget land og internasjonalt. Komiteen fokuserer på alle deltakerstater i Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE), det vil si stater i Europa, Sentral-Asia og Nord-Amerika. Komiteen skal ikke ta hensyn til statenes ideologier eller politiske systemer, men konsentrere seg om brudd på Helsingforserklæringens og senere OSSE-dokumenters bestemmelser. Helsingforskomiteen er partipolitisk uavhengig.

Virkemidler

Overvåking og rapportering

Gjennom å overvåke og rapportere om menneskerettighetssituasjonen retter Helsingforskomiteen søkelyset på statenes brudd på eller manglende implementering av menneskerettighetene. Komiteen legger særlig vekt på overvåking av minoritetsrettigheter, frie medier og utvikling av demokratiske institusjoner.

Valgobservasjon

Gjennom å observere og rapportere om gjennomføring av valg, bidrar Helsingforskomiteen til å styrke demokratiske institusjoner.

Prosjektstøtte

Gjennom kunnskapsoverføring og finansielle bidrag, hjelper Helsingforskomiteen lokale krefter med å bygge opp uavhengige organisasjoner, medier og institusjoner. På denne måten styrkes det sivile samfunn.

Undervisning og informasjonsvirksomhet

Gjennom undervisning og informasjon om demokrati og menneskerettigheter, internasjonal rett og flerkulturell forståelse, bidrar Helsingforskomiteen til positiv holdningsskapning og økt oppmerksomhet om brudd på menneskerettighetene. Komiteen har et aktivt forhold til medier og har som målsetting å påvirke opinion og myndigheter i aktuelle saker.

Deltakelse i internasjonale prosesser

Gjennom deltakelse i internasjonale møter og konferanser, søker Helsingforskomiteen å påvirke stater og internasjonale organisasjoner til å øke respekten for menneskerettighetene.

Perspektiver 2006

Helsingforskomiteen arbeider på bred front for å fremme demokrati og menneskerettigheter, både gjennom undervisning, rapportering om overgrep, støtte til det sivile samfunnet og lobbyvirksomhet i forhold til norske og internasjonale myndigheter. 2005 var et år for både fremgang og enkelte tilbakeslag.

Presidentvalget i Kirgisistan var det best gjennomførte valget i dette lille sentralasiatiske landet noensinne. Sammenlignet med tidligere valg var det friere og mer rettferdig, selv om utfallet ikke overrasket noen. Etter at landets to sterkeste politikere, Kurmanbek Bakiev og Felix Kulov inngikk avtale om å dele makten som henholdsvis president og statsminister var ingen i tvil om hvem som ville vinne presidentvalget. Likefullt markerte presidentvalget 10. juli 2005 et skritt i retning av demokrati, og kanskje begynnelsen på en utvikling bort fra vanstyret og korrupsjonen under den forrige president Askar Akayev.

Annerledes var det med utviklingen i Aserbajdsjan og Hviterussland. Her har regimene forskanset seg bak omfattende sikkerhetsapparat som slår ned på fredelig opposisjon med hard hånd. Situasjonen i Kasakhstan minner om den i Aserbajdsjan. Her gir inntekter fra en stor olje- og gassindustri regimene store ressurser til kontroll, undertrykkelse av politiske rettigheter og muligheter til å gi omfattende privilegier til en liten elite rundt presidentfamilien. I Hviterussland lever arven fra den totalitære sovjetiske fortiden videre, med fengsling av politisk opposisjonelle, trakassering av uavhengige medier og obstruksjon av arbeidet til ikke-statlige organisasjoner.

Den verste enkelthendelsen i 2005 var nok likevel massakren i den østusbekiske byen Andijan. Her ble hundrevis av sivile meiet ned mens de fredelig protesterte mot vanstyre, korrupsjon og forfølgelse.

Et av paradoksene i arbeidet for å fremme demokrati og menneskerettigheter, og dermed en mer rettferdig samfunnsutvikling, er at bare ved at ulike grupper innen opposisjonen samler seg om én sterk kandidat kan de lykkes i å utfordre det sittende regimet. Demokrati kjennetegnes jo ofte av at det eksisterer flere politiske alternativer. Men i demokratiseringsens første fase, når det sittende udemokratiske regimet skal tvinges til å gå, er det nødvendig at opposisjonen samler kreftene.

Så følger en vanskelig fase hvor en i beste fall ser utviklingen av flere politiske alternativer, som i skiftende allianser danner flertall etter kommende valg. Derfor er ofte det neste valget den egentlige testen på om demokratiet har satt seg. Det vil vise om det nye regimet tillater utvikling av fredelige politiske alternativ, frie medier som åpent kan kritisere uheldige sider ved politikken og et levende sivil samfunn som kan kanalisere politiske initiativ, håndtere konflikter og supplere myndighetenes innsats for å løse viktige samfunnsoppgaver.

Helsingforskomiteens arbeid er tuftet på en form for ukuelig optimisme. Til tross for tilbakeslagene, er det fremgangene vi fokuserer på og forsøker å videreføre. La oss gi ett eksempel.

I 2005 kom det flere rapporter om at selv i etablerte demokratier som i USA og Storbritannia blir grunnleggende menneskerettigheter utfordret. CIA har i kampen mot terrorisme innført forhørsmetoder som faller innenfor torturbegrepet. Og i Storbritannia godkjente en ankeinstans informasjon oppnådd ved hjelp av tortur kunne brukes. Men både i USA og Storbritannia ser vi at noen av samfunnets kontrollmekanismer fungerer. Høyesterett i begge landene har fremhevet at ingen personer, uansett hva de er mistenkt for, kan plasseres utenfor et grunnleggende rettsvern.

Nettopp disse seierene for menneskerettighetene angir det kanskje viktigste temaet i Helsingforskomiteens arbeid fremover. Å støtte utviklingen av institusjoner som kan sikre at grunnleggende demokratiske og menneskerettslige regler blir respektert. Det gjelder i det tidligere Jugoslavia hvor ekskluderende nasjonalisme fortsatt står sterkt mange steder, det gjelder i Russland hvor myndighetene ensidig styrker kontrollen over samfunnet og det gjelder der hvor demokratiet har hatt et gjennombrudd som i Georgia, Ukraina og Kirgisistan.

Det gjelder også i etablerte, vestlige demokratier når myndighetene tyr til lettvinne og lite gjennomtenkte metoder for å løse vanskelige samfunnsproblemer.

Bjørn Engesland,
generalsekretær

Sekretariatet

Bjørn Engesland, generalsekretær

Bjørn (1960) har arbeidet i Helsingforskomiteen siden 1995, og ble generalsekretær i 1996. Han er jurist og har tidligere vært kontorsjef på Senter for Menneskerettigheter. Bjørn sitter i styret i Den internasjonale Helsingforsføderasjonen og er medlem av styret ved Senter for Menneskerettigheter.

Gunnar M. Karlsen, assisterende generalsekretær

Gunnar (1962) har vært assisterende generalsekretær i Helsingforskomiteen siden 1997. Han er Cand. Mag. med fagene filosofi, idéhistorie og kristendom. Gunnar har tidligere arbeidet på Senter for Menneskerettigheter som prosjektmedarbeider og redaktør av tidsskriftet "Mennesker og rettigheter".

Ole B. Lilleås, kontorsjef/rådgiver

Ole (1970) er Cand.Mag. med fagkretsen statsvitenskap, statistikk og historie. Han har tidligere arbeidet som konsulent for Senter for Menneskerettigheter, prosjektleder for Stiftelsen Menneskerettighetshuset og daglig leder for Elvhuset i Førde. Ole begynte å arbeide i Helsingforskomiteen i 2000.

Aage Borchgrevink, rådgiver

Aage (1969) har vært tilknyttet Helsingforskomiteen siden 1992, både som sivilarbeider og prosjektmedarbeider. Han har vært rådgiver siden 1998, og er styremedlem i Sticingh Russia Justice Initiative. Aage er dessuten litteraturviter og kritiker og har utgitt flere skjønnlitterære og faglitterære bøker.

Berit Lindeman, rådgiver

Berit (1964) er jurist med spesialfag fremmedrett, og ble ansatt i Helsingforskomiteen i 2004. Hun har lang erfaring som valgobservatør, og med prosjekter for demokratiutvikling og menneskerettigheter i organisasjoner som OSSE, IFES (International Foundation for Election Systems) og Human Rights House Foundation.

Anne Marit Austbø, prosjektkoordinator/rådgiver

Anne Marit (1974) begynte i Helsingforskomiteen første gang i 2000 og kom til bake i 2005 etter en periode i Flykninghjelpen. Anne Marit har en mastergrad i internasjonal politikk fra Johns Hopkins University, og har tidligere jobbet for FN og Amnesty International Norge.

Silja Nordahl, informasjonsleder

Silja (1976) har en mastergrad i journalistikk fra University of South Australia, og en Cand.Mag. fra Universitetet i Oslo med fagene pedagogikk, engelsk og kristendom. Hun har tidligere jobbet med bokproduksjon for Norsk Lyd- og Blindeskriftsbibliotek. Silja begynte å arbeide i Helsingforskomiteen i 2003.

Enver Djuliman, undervisningsleder

Enver (1959) er jurist og har i tillegg grunnfag i flerkulturell forståelse fra Universitetet i Oslo. Han begynte å arbeide i Helsingforskomiteen i 1997 og er i dag ansvarlig for komiteens undervisningsaktiviteter. I 2003 ble Enver tildelt "Blanche Majors forsoningspris".

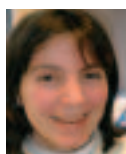
Lillian Hjorth, fagsjef i menneskerettighetsundervisning

Lillian (1962) tiltrådte i 2005 som fagsjef i menneskerettighetsundervisning etter å ha vært informasjonsleder siden 1997. Hun er Cand.Polit. med hovedfag i statsvitenskap og fordypning i internasjonal politikk. Lillian har tidligere arbeidet i Kommunal- og arbeidsdepartementet. Hun er redaktør for Menneskerettighetsmagasinet MR.

Diana Przybylski, undervisningsmedarbeider

Diana (1976) er utdannet Magister Artium i statsvitenskap og skandinavistikk fra Universitet Greifswald i Tyskland. Hun har tidligere arbeidet som lærer og vært engasjert ved Senter for Menneskerettigheter. Diana begynte i Helsingforskomiteens undervisningsavdeling i september 2005.

Fernanda Zubillaga, kontormedarbeider

Fernanda (1972) har kontorfaglig bakgrunn fra Næringsakademiet og erfaring fra det private næringsliv, i tillegg til veterinærstudier. Hun begynte i Helsingforskomiteen i september 2005 med ansvarsområder administrasjon og økonomi.

Inna Sangadzhievva, prosjektmedarbeider

Inna (1976) er utdannet lingvist fra Kalmyk Universitetet (Nord-Kaukasus, Russland) og statsviter med fordypning i russiske eliter og maktdannelse fra Universitetet i Oslo. Inna ble ansatt i Helsingforskomiteen i juli 2005. Hun har bakgrunn fra Amnesty Blinderns Russlandsgruppe.

I tillegg har komiteen engasjert medarbeidere i kortere perioder for hjelp til konkrete prosjekter eller forefallende arbeid: Makhsud Bekjanov, Shokrat Kadyrov, Andreas Bakkerud, Øivind Nordahl og Claire Whelan.

Organisering

Helsingforskomiteens organer er årsmøtet, rådet og styret. Årsmøtet er komiteens øverste organ og består av medlemmer av rådet og styret. Styret møtes en gang i måneden for å legge opp komiteens strategi, foreta prinsipielle beslutninger og har ansvaret for økonomiske disposisjoner. Generalsekretæren leder sekretariatet som står for komiteens daglige drift og er ansvarlig for at styrevedtak følges opp.

Styret

Leder: Stein Ivar Aarsæther Informasjonsdirektør ved ABB i Zurich.
Medlem av styret (Treasurer) i Den internasjonale Helsingforsføderasjonen

Nestleder: Ragnhild Astrup Tschudi Menneskerettighetsaktivist med særlig fokus på Russland og Øst-Europa

Helge Blakkisrud Forsker ved Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI).
Leder for Avdeling for Russlandsstudier

Hans Morten Haugen Stipendiat ved Senter for menneskerettigheter.
Her tidligere arbeidet i Mellomkirkelig Råd

Hauk Lund Daglig leder ved Sjø&Lund

Anne Julie Semb Post.doc.stipendiat ved Institutt for statsvitenskap,
Universitetet i Oslo

Julie Wilhelmsen Forsker ved Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI)
med spesialområdene Russland, Tsjetsjenia og Kaukasus

Per Schreiner gikk bort 28. oktober 2005. Schreiner hadde bakgrunn fra finansdepartementet og ECON senter for økonomisk analyse i tillegg til en rekke verv, blant annet som styreleder i Pax forlag. Med sin allsidige samfunns erfaring og store nettverk bidro han som styremedlem i en årrekke til å utvikle og profesjonalisere Helsingforskomiteens arbeid.

Rådsmedlemmer i Helsingforskomiteen

President: Erik Solheim	• Grete Faremo	• Mette Newth
Visepresident:	• Arne Fjeld	• Manuela Ramin
Michael Tetzschner	• Dankert Freilem	• Osmundsen
	• Grethe Fossum	• Pål Erik Plaum
• Ellen Juul-Andersen	• Bjørn Cato Funnemark	• Victor Roddvik
• Frode Bakken	• Aleksander	• Jan Tore Sanner
• Trond Bakkevig	• Gleichgewicht	• Marianne B. Skou
• Peter Batta	• Fredrik Grønningsæter	• Lars Petter Soltvedt
• Jo Benkow	• Bernt Hagtvet	• Atle Sommerfeldt
• Tor G. Birkeland	• Bjørn Hoelseth	• Bjørn Stordrange
• Haakon Blankenborg	• Leiv Hovelsen	• Ane Sofie Tømmerås
• Anders Bratholm	• Anniken Huitfeldt	• Linn Ullmann
• Bernt Bull	• Ingunn Jordheim	• Kåre Vollan
• Nils Butenschön	• Knut Kloster jr.	• Maria Warsinski
• Tor Böhler	• Berit Kvæven	• Edward C. Whyte
• Kristin Clemet	• William Lafferty	• Svein Wilhelmsen
• Juni Dahr	• Inge Mannsåker	• Kristin Aase
• Ole Drolsum	• Eigil Nansen	

Innhold

I Internasjonalt menneskerettighetsarbeid

Den russiske føderasjonen	6
Hviterussland	8
Ukraina	9
Moldova	10
Tyrkia	10
BALKAN	10
Albania	10
Bosnia-Hercegovina	11
Kroatia	11
Makedonia	11
Serbia og Montenegro / Kosovo	11
SØR-KAUKASUS	12
Armenia	12
Aserbajdsjan	12
Georgia	13
SENTRAL-ASIA	14
Kasakhstan	14
Kirgisistan	14
Tadsjikistan	15
Turkmenistan	15
Usbekistan	15
USA	16
UTENFOR OSSE	16
Irak	16
Rwanda	16
INTERNASJONALE PROSESSER	17

II Menneskerettigheter i Norge

NGO-forum	18
Valgobservasjon	18
Besøk av Europarådets torturkomité	18
Rapporter	19

III Menneskerettighetsundervisning

Balkan	20
Hviterussland	20
Barentsprosjektet	21
Norge	22
Internasjonale møter	22
Publikasjoner	22

IV Informasjonsvirksomhet

Mediedekning	23
Faste publikasjoner	23
Nye nettsider	23
Medlemmer	23

V Økonomi

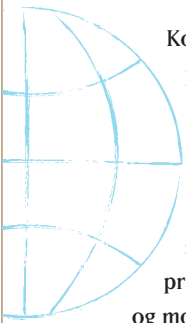
	23
--	----

Internasjonalt menneskerettighetsarbeid

Helsingforskomiteen har et sterkt internasjonalt engasjement og følger med på utviklingen av det internasjonale menneskerettighetssystemet. Komiteen overvåker og rapporterer om menneskerettighetssituasjonen i land som har vært preget av krig og konflikt, som har diktatorisk styre eller som er i ferd med å utvikle nye demokratier. Andre sentrale oppgaver er valgobservasjon, samt finansiell og faglig støtte til uavhengige miljøer og menneskerettighetsorganisasjoner. I tillegg bruker komiteen mye tid på henvendelser om hjelp og assistanse fra personer i Norge som kommer fra Russland (Tsjetsjenia), Hviterusland, Balkan, Aserbajdsjan og Sentral-Asia.

Den russiske føderasjonen

Konflikten i Nord-Kaukasus er fremdeles det mest prekære menneskerettighetsspørsmålet i Den russiske føderasjon, og har fått konsekvenser også i øvrige deler av landet. Fremmedfrykt og diskriminering av personer fra Kaukasus er utbredt. For øvrig har det under president Putins styre skjedd en politisk tilstrømming gjennom økt press mot uavhengige medier (spesielt etermedier) og mot ikke-statlige organisasjoner.

Overføringsflyktninger og asylsøkere

29. april kom forfatteren Minkhail Eldiev til Norge etter ett år på flukt i Tsjetsjenia. Eldiev ble arrestert og torturert da han arbeidet som krigsreporter på 1990-tallet, og nok en gang forfulgt da han igjen begynte å jobbe som journalist i 2004. Helsingforskomiteen fremmet Eldievs sak for norske myndigheter, og hjalp ham også med å hente over sin kone. Komiteen har hjulpet to andre tsjetsjenske asylsøkere til Norge i løpet av 2005, og har flere saker liggende på vent hos Utlendingsdirektoratet.

Utlendingsnemda (UNE) omgjorde i oktober Utlendingsdirektoratets (UDI) vedtak om å nekte asyl til Toita Asjgirieva, som i 2000 dokumenterte en russisk massakre i Tsjetsjenia. Helsingforskomiteen bistod Asjgirieva og hennes mann med å få asyl i Norge.

Faktareiser og kompetanseutveksling

I september kom Katja Sokirjanskaja til Norge i forbindelse med ett-årsdagen for Beslan-tragedien. Sokirjanskaja arbeider for *Memorial* i Tsjetsjenia og Ingusjetia og yter juridisk bistand til ofre og pårørende etter tragedien. I Norge hadde hun møter med media og publikum, fikk assistanse til et forskningsprosjekt, samt undervisningsmateriale til lærerjobben ved universitetet i Groznyj.

Aage Borchgrevink og Inna Sangadzhievya reiste til Moskva og Ingusjetia 15- 24. oktober for å kartlegge menneskerettighetssituasjonen i Tsjetsjenia i forkant av parlamentsvalget 27. november. Borchgrevink tilbrakte noen dager i Groznyj med assistanse og beskyttelse fra Memorial. Samarbeidet

Byen Nazran i Ingusjetia, med Kaukasusfjellene i bakgrunnen. Oktober 2005.

resulterte i en rapport og flere utspill i norske og internasjonale media.

Valg

Helsingforskomiteen anerkjente ikke parlamentsvalget i Tsjetsjenia 27. november som legitimt, og stilte derfor ikke med observatører. I stedet ble rapporten *In a Climate of Fear* lansert i midten av november. Den fikk bred oppmerksomhet i internasjonale media før og etter valget.

Rapport

In a Climate of Fear. "Political Process" and Parliamentary Elections in Chechnya, november 2005. Samarbeidsprosjekt mellom Den norske Helsingforskomité, Den internasjonale Helsingforsføderasjon (IHF), International Federation for Human Rights (FIDH), Center "Demos" og Human Rights Center "Memorial". November 2005.

Prosjektstøtte

- › Russian-Chechen Friendship Society
- › Stichting Russia Justice Initiative. Aage Borchgrevink er styremedlem i organisasjonen.

Kampanje

I desember lanserte Helsingforskomiteen pengeinnsamling for å gi bistand til særlig utsatte tsjetsjenske internflyktninger ved to leire i Ingusjetia. 5000 euro ble overført til lokale samarbeidspartnere i januar 2006.

Denne kvinnen så sin slektning bli drept og tre av sine barn bli bortført i Groznyj 2. oktober 2005

Gjennombrudd og utmerkelser

Helsingforskomiteens samarbeidspartnere Stichting Russia Justice Initiative

(SRJI) og Memorial har

assistert pårørende til drepte tsjetsjenere med å bringe sine saker frem for Europarådets menneskerettighetsdomstol.

24. februar fant domstolen at Russland i hver av de første seks sakene hadde brutt flere nøkkelartikler i Den europeiske menneskerettighetskonvensjon. Arsen Sakalov fra SRJI fikk den svenske regjeringens Per Anger-pris 3. oktober 2005, og Lidija Jusupova fra Memorials Groznyj-kontor fikk Thorolf Raftos Minnepris 6. november 2005.

Helsingforskomiteen deltok ved overrekkelse, seminarer og pressekonferanser ved begge prisutdelingene.

14. juni sto den russiske avisen Tsjetsjenskoje Obsjestvo i Ingusjetia blant mottakerne av Institusjonen Fritt Ords Pressepriser for Russland for 2005. Avisen ble nominert av Aage Borchgrevink.

Utspill

- › Ang: Arrestasjon og ”forsvinning” av Aslan Maskhadovs slektninger i Tsjetsjenia. Åpent brev til utenriksminister Jan Petersen. Helsingforskomiteen og Amnesty International Norge, 28. januar 2005. Svar fra utenriksministeren 17. februar 2005.
- › Teori og praksis. Kronikk i Ropet fra Øst, nr 2, 2005.
- › Norge kan ikke akseptere at Russland motarbeider OSSE. Pressemelding fra Helsingforskomiteens årsmøte, 31. mars 2005.
- › Krav om økt fokus på menneskerettigheter under utenriksministerens besøk i Russland 5-9. april. Åpent brev til utenriksminister Jan Petersen. Helsingforskomiteen og Amnesty International Norge, 4. april 2005.
- › Utenriksministermøte i Moskva: Petersen må utfordre Russland på menneskerettigheter. Pressemelding, 5. april 2005. Svar fra utenriksministeren 22. april 2005.

Katja Sokirjanskaja og Shamsudin Tangiev på Memorials kontor i Groznyj.

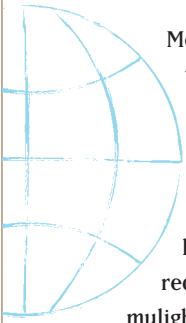
- › Forfølgelse av Det Russisk-Tsjetsjenske Vennskapsforbundet. Åpent brev til utenriksminister Jan Petersen. Helsingforskomiteen og Amnesty International Norge, 10. mai 2005.
- › Re: Innspill til Stortingsmelding nr. 30 (2004-2005) Muligheter og utfordringer i Nord. Åpent brev til utenrikskomiteen og stortingsgruppene Helsingforskomiteen og Amnesty International Norge, 24. mai 2005.
- › Russlands begrensning av mediefriheten. Notat til Statsminister Kjell Magne Bondevik i forbindelse med hans Moskva-reise, 9. juni 2005.
- › Den svenske regjeringens Per Anger-pris utdeles til russisk menneskerettighetsforkjemper. Pressemelding, 10. juni 2005.
- › Menneskerettigheter ikke tema i samarbeidet med Russland. Pressemelding om St.mld.nr. 30 (2004-2005), 14. juni 2005.
- › Dissens i Putinistan. Kommentar i Morgenbladet, 4. november 2005
- › Russlands fallitt i Kaukasus. Kronikk i Dagbladet 7. november 2005.
- › Fra Russland med løgn? Selvmordsbombere: Boka ”Allahs sorte enker” bygger på et tvilsomt faktagrunnlag. Kronikk i Dagbladet 10. november 2005, og artikkel i Prosa 5/2005.
- › Åpent brev til president Vladimir Putin med protest mot innreiseforbud mot professor William Bowring den 15. november, 2005. Helsingforskomiteen og Human Rights House Foundation, 22. November 2005.
- › The draft law on civil society in Russia. Åpent brev til utenriksminister Jonas Gahr Støre og utviklingsminister Erik Solheim. Helsingforskomiteen og Bellona, 24. november 2005.
- › Open letter to UK Foreign Secretary Jack Straw. Til det britiske formannskapet i Den Europeiske Union angående uttalelse om valget i Tsjetsjenia 27. november. Den norske Helsingforskomité, Memorial Human Rights Center, Demos Center, Moscow Helsinki Group, International Federation for Human Rights (FIDH), Russian-Chechen Friendship Society (RCFS), International Helsinki Federation for Human Rights (IHF). 7. desember 2005.

Markedet i Gudernes, Tsjetsjenia. Oktober 2005.

Hviterussland

Menneskerettighetssituasjonen i Hviterussland forverret seg ytterligere i opptakten mot det planlagte presidentvalget i 2006. Antall straffedømte politiske fanger økte i likhet med antall vilkårlige fengslinger av aktivister. Uavhengige medier ble utsatt for fortsatt trakassering og fikk sine muligheter for trykking og distribusjon av aviser drastisk redusert. Endringer i straffeloven strammet sterkt inn muligheter for ytringer som oppfattes som kritiske mot myndighetene og kan straffes med fengsel inntil fem år. Den politiske opposisjonen konsoliderte seg og valgte Helsingforskomiteens mangeårige samarbeidspartner Aleksandr Milinkevitsj til sin kandidat til presidentvalget.

Faktareise

10-14. oktober dro Bjørn Engesland og Berit Lindeman til Hviterussland for å oppdatere seg på den politiske og menneskerettslige situasjonen i landet. De hadde møter med menneskerettighetsorganisasjoner, uavhengige media og opposisjonspolitikere.

Seminar

Medias makt – Lukasjenkos avmakt. Ytringsfrihetens kår i Hviterussland. Seminar på Menneskerettighetshuset i Oslo

Opposisjonspartiene valgte i høst å samle seg bak Aleksandr Milinkevitsj som presidentkandidat. Her sammen med Ales Bialiatski fra Human Rights Center Viasna. Oktober 2005.

19. oktober 2005 i samarbeid med Norsk PEN, Human Rights House Foundation og Norsk Journalistlag. I panelet: Andrey Dynko og Iryna Charneyka (hviterussiske journalister), Ann-Margrit Austenå fra Norsk Journalistlag og Berit Lindeman.

Prosjektstøtte:

Konfidensielt

Kampanje

16. desember deltok Helsingforskomiteen i lysaksjonen for solidaritet med Hviterussland, sammen med ulike norske ungdomsorganisasjoner. Lysaksjonen i Hviterussland startet 16. oktober som en støtteerklæring til ofrene for det diktatoriske regimet. Arrangører: Unge Venstre og Kristelig Folkepartis Ungdom. Berit Lindeman holdt appell.

Undervisningsprosjekt

Høsten 2005 startet Helsingforskomiteen et samarbeidsprosjekt med lokale organisasjoner om menneskerettighetsundervisning for skoleelever, lærere og journalister (se s. 20).

Utspill

- › Etablering av undervisningsvirksomhet i Hviterussland: Engasjement for positiv endring. Menneskerettighetsmagasinet 1/2005.
- › - Vi må få folk ut i gatene! Intervju med Aleksandr Milinkevitsj, presidentkandidat. Menneskerettighetsmagasinet 1/2005.
- › Åpent brev til den hviterussiske utdanningsminister Aleksandr Radkov angående ulovlig utvisning av student fra Belarus State Economic University den 25. november. Helsingforskomiteen og Human Rights House Foundation, 30. November 2005
- › Krav til norske myndigheter i forbindelse med lysaksjonen foran Utenriksdepartementet, 16. desember 2005.

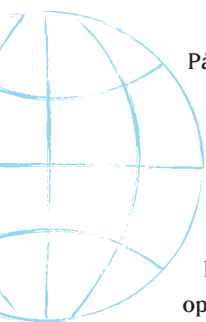

Pust i bakken

Fra markedet i Minsk

Ukraina

Påstander om valgfusk ved presidentvalget 21. november 2004 førte til store folkelige demonstrasjoner og påfølgende politisk krise. Kravet om omvalg ble innfridd og opposisjonskandidaten Viktor Jusjtjenko ble valgt til president 26. desember 2004.

Forventningene var store til demokratisk utvikling i landet. Frem mot parlamentsvalget i mars 2006 har opposisjonen kommet mer på banen og spenningen økt internt i regjeringen.

Faktareise

Bjørn Engesland, Aage Borchgrevink og Berit Lindeman reiste til Ukraina i januar for å danne seg et bilde av den aktuelle politiske og menneskerettslige situasjonen etter krisetiden i landet, samt å bygge opp kontakter med sentrale menneskerettslige miljøer for fremtidig samarbeid.

Seminar

Ukraina etter Oransjerevolusjonen – Hva nå? Seminar ved Menneskerettighetshuset i Oslo, 8. februar 2005. Fra Ukraina deltok Ihor Ostasj, nestleder i utenrikskomiteen i Parlamentet og Jevhen Zakharov, leder av Kharkiv Human Rights Group. Arrangører: Helsingforskomiteen og Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI)

Prosjektstøtte

- › Kharkiv Public Committee for Human Rights Defense

Utspill

- › *Street fighting woman*. Artikkel i Morgenbladet om parti-lederen og nye statsminister i Ukraina, Julia Tymosjenko, 28. januar 2005.
- › *Ukraina etter Oransjerevolusjonen – Hva nå?* Pressemelding om kommende Ukraina-seminar, 3. januar 2005.
- › *Ukraina mellom Oransje og blått*. Reportasje i Morgenbladet, 4. februar 2005.
- › *Great chances for success in democratic Ukraine*. Reportasje fra Ukraina-seminaret 8. februar. www.nhc.no, 9. februar 2005

Får neste generasjon vokste opp i et fritt og demokratisk land?

Engasjerte ukrainere på demonstrasjon, januar 2005

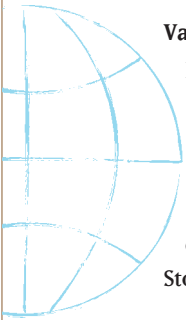
Ukrainaseminar i Oslo, 8. februar 2005.

Berit Lindeman og Aage Borchgrevink på faktareise i Kiev, januar 2005.

Moldova

Valgobservasjon

Berit Lindeman observerte parlamentsvalget i Moldova 6. mars.

Kompetanseutveksling

Representanter for sivile organisasjoner i Moldova deltok som valgobservatører ved det norske Stortingsvalget 12. september 2005. (se side 18).

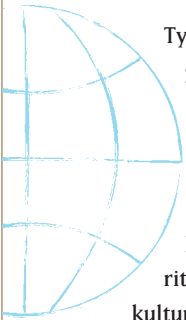
Utspill

- › *Parlamentsvalg i Moldova 6. mars: En viktig demokratisk test!* Notat og pressemelding, 1. mars 2005.

Internasjonale observatører holder pressekonferanse etter valget i Moldova.

Tyrkia

Tyrkia har gjennomført omfattende reformer i lovgivning og til dels i praksis for å tilpasse seg EUs krav for medlemskap etter at landet offisielt ble kandidatland i 1999. Reformene har hatt betydning for sivile og politiske rettigheter. Dødsstraffen er avskaffet, og tiltak mot tortur og andre integritetskrenkelser er innført. Kvinners rettigheter og minoriteters rettigheter til å praktisere og utvikle egen kultur er styrket. EU-tilpasningen møter betydelig motstand i nasjonalistiske og konservative muslimske kretser.

Helsingforskomiteen har i 2005 engasjert seg i den kurdiske og andre minoriteters rettigheter.

Prosjektstøtte

- › Samarbeid med Human Rights Foundation of Turkey. Behandling og dokumentasjon av tortur i Tyrkia.

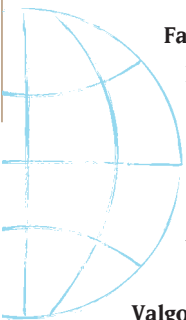
Utspill

- › *Ocalan-saken må behandles på nytt.* Notat, www.nhc.no, 12. mai 2005

BALKAN

Albania

10

Faktareise

Rådgiver Aage Borchgrevink foretok faktareise til Albania 5-12. februar 2005 for å oppdatere seg på menneskerettighetssituasjonen, gjenoppta kontakten med gamle samarbeidspartnere og undersøke oppfølgingstilbudet for trafficking-ofre som blir hjemsendt fra vestlige land.

Valgobservasjon

Tidligere medarbeider Sylo Taraku deltok som observatør ved parlamentsvalget i Albania 3. juli på vegne av Helsingforskomiteen. Han hadde med seg en gruppe frivillige studenter fra Universitetet i Bergen. Delegasjonen bidro til valgrapporten fra Albanian Helsinki Committee 4. juli 2005.

Prosjektstøtte

- › Albanian Helsinki Committee

Utspill

- › *Albanias nye fargeglade ansikt.* Reportasje i Morgenbladet 8. april 2005.
- › *Parlamentsvalg i Albania.* Pressemelding, 6. juli 2005

Albanias hovedstat Tirana har fått et fargerikt ansiktsløft.

Bosnia og Hercegovina

Seminar

- › Ødeleggelse av kulturarv som krigsmål: Stolac-saken. 10. mars 2005.
- › Srebrenica, a wound in European history – 10 years on. 21. april 2005. Samarbeid med Nett BK - Organisation for Bosnian Women in Norway og The Helsinki Committee for Human Rights in Bosnia and Herzegovina.

Rapport

- › *Human Rights and Destruction of Cultural Memory: the Solac Case*. Sluttrapport etter konferanse i Sarajevo i april 2004. Den norske Helsingforskomité og Helsinki Committee for Human Rights in Bosnia and Herzegovina.

I den vakre fjellbyen Srebrenica ble 8000 bosniske gutter og menn drept i juli 1995, i det første folkemordet på europeisk jord siden 2. verdenskrig. Ti år etter har de øverste ansvarlige fremdeles ikke blitt brakt for retten.

Prosjektstøtte

- › Helsinki Committee for Human Rights in Bosnia and Herzegovina
- › Helsinki Committee for Human Rights in Republika Srpska

Utspill

- › *Bosnia etter Dayton-avtalen*. Kronikk i VG, 6. februar 2005.

Kroatia

Prosjektstøtte

- › Croatian Helsinki Committee

Makedonia

Prosjektstøtte

- › Helsinki Committee for Human Rights of the Republic of Macedonia

Serbia og Montenegro / Kosovo

Sommeren 2005 startet FN prosessen som skulle vurdere hvor langt demokratiseringen i Kosovo hadde kommet. På høsten utga FNs spesialutsending rapporten som anbefalte snarlige forhandlinger om Kosovos endelige status i forhold til Serbia og det internasjonale samfunn.

Faktareiser

- › 13-17. februar dro Bjørn Engesland, Ole Benny Lilleås og Silja Nordahl til Kosovo for å kartlegge de interetniske relasjonene mellom kosovo-albanere og den serbiske minoriteten. De så også på situasjonen for andre minoriteter, det politiske forholdet mellom styresmaktene i Pristina og Beograd, og forholdet mellom det kosovo-albanske og det internasjonale samfunn.

- › 27. mai - 1. juni reiste samme delegasjon til Beograd, Pristina og Mitrovica for på ny å se på menneskerettighetssituasjonen i forkant av statusavgjørelsen.

Prosjektstøtte

- › Helsinki Committee for Human Rights in Serbia
- › Kosovo Helsinki Monitor
- › Montenegrin Helsinki Committee for Human Rights

På søppeldynga under en av broene i Beograd bor noen hundre siggøynere. De lever av å samle papir som de selger til resirkulering.

Kosovos President Ibrahim Rugova forærer generalsekretær Bjørn Engesland en stein fra samlingen sin. Rugova døde 21. januar 2006.

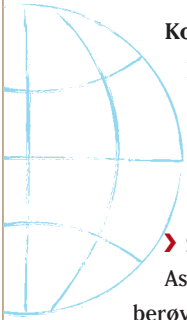
Valmuemarker i Kosovo

SØR-KAUKASUS

Armenia

Kompetanseutveksling

Representanter for sivile organisasjoner i Armenia deltok som valgobservatører ved det norske Stortingsvalget 12. september 2005 (se side 18).

Prosjektstøtte

➤ Samarbeidsprosjekter med Armenian Helsinki Association om overvåking av forholdene for frihetsberøvede personer samt forholdene i psykiatriske institusjoner

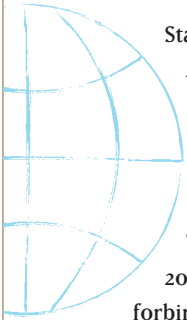
Rapporter

➤ *Prison Conditions in Armenia*, Den norske Helsingforskomité, 1. april 2005

Armenske fangevoktere. Fra 2003.

Aserbajdsjan

Statlig korrupsjon har lenge vært et stort problem i Aserbajdsjan, og den omfatter også domstolene. Myndighetene har krenket forsamlingsfriheten ved å nekte opposisjonen å holde demonstrasjoner inntil internasjonalt press gjorde at begrensede demonstrasjoner ble tillatt under valgkampen. To ledere i ungdomsorganisasjonen Yeni Fikir ble i 2005 fengslet og siktet for planlegging av statskupp i forbindelse med valget. Valget 6. november var ikke fritt og rettferdig, og opposisjonen vant svært få mandater.

Fredelige massedemonstrasjoner mot valgresultatet kulminerte 26. november med at politiet brutalt brøt opp demonstrasjonen og arresterte flere titalls demonstranter.

Kompetanseutveksling

Leder for Aserbajdsjans Folkefrontparti, Ali Kerimli, besøkte Norge 1. februar for å gjøre oppmerksom på den vanskelige situasjonen for opposisjonelle i Aserbajdsjan.

Representanter for Aserbajdsjans Demokratiske parti (ADP) besøkte Norge i begynnelsen av mai for å søke støtte til demokratisk utvikling.

Representanter for myndigheter og det sivile samfunn i Aserbajdsjan deltok som valgobservatører ved det norske

Stortingsvalget 12. september 2005 (se side 18).

Faktareise og valg

Bjørn Engesland, Berit Lindeman og Silja Nordahl reiste 13-19. april til Aserbajdsjan for å undersøke den politiske og menneskerettslige situasjonen foran parlamentsvalget 6. november.

Helsingforskomiteen planla å observere parlamentsvalget som en del av valgobservasjonsprosjektet mellom komiteen og Norsk Utenrikspolitisk Institutt (se side 18). Delegationen fikk ikke akkreditering av aserbajdsjanske myndigheter, men komiteen ved Berit Lindeman og Silja Nordahl reiste til Baku og dekket valget i samarbeid med lokale partnere og organisasjoner.

Seminar

Aserbajdsjan etter valget 6. november: Fortsatt i Alievregimets faste grep? Seminar på Menneskerettighetshuset i Oslo 29. november 2005. I panelet: Berit Lindeman, Natig Alaskarov, opposisjonspolitiker i eksil i Norge og Tural Sardar, sønn av opposisjonsleder Sardar Jalaoglu bosatt i Norge. Arrangører: Den norske Helsingforskomité og Human Rights House Foundation.

Ungdomsbevegelsen Yeni Fikir (Ny Idé) deltok på opposisjonens demonstrasjon utenfor Baku sentrum tre dager etter valget.

Prosjektstøtte

- › Election Monitoring Center.

Utspill

- › *Faktareise til Georgia og Aserbajdsjan*. Pressemelding, 8. april 2005
- › *Åpent brev til president Ilham Aliiev om politivold mot fredelige demonstranter i Baku 18-19. mai*, Helsingforskomiteen, Swedish Helsinki Committee for Human Rights, Human Rights House Foundation, 20. mai 2005.
- › *The obligations of the Azerbaijani government to comply with its commitments following its membership in the Council of Europe*. Åpent brev til den norske delegasjonen til Europarådets parlamentariske forsamling. Den norske Helsingforskomité, Human Rights House Foundation, Norsk P.E.N, 26. mai 2005
- › *Menneskerettighetsovergrep i Aserbajdsjan: Statoil må bruke sitt handlingsrom*. Menneskerettighetsmagasinet 1/2005.
- › *Helsingforskomiteen sender valgobservatører til Aserbajdsjan*. Pressemelding, 31. oktober 2005
- › *Massearrestasjoner i Aserbajdsjan og arrestasjon av opposisjonslederen Razul Guliyev i Ukraina*. Åpent brev til utenriksminister Jonas Gahr Støre, 18. oktober 2005
- › *The Central Election Commission of Azerbaijan refuses accreditation of Norwegian-led Election Observation Group*. Internasjonal pressemelding, 4. november 2005.

Valget i Aserbajdsjan 6. november ble grovt falsifisert. Blant de mest utbredte brudd på valgloven var innblanding av politi og lokale myndigheter, velgere som ikke fant navnet på listen, truende oppførsel overfor observatører, truende oppførsel overfor valgfunksjonærer, velgere som fikk stemme uten å bli identifisert, brudd på regel om hemmelig valg, press på velgere til å stemme på bestemte kandidater og valgkampanje på stemmelokalene.

- › *Statement on the pre-election situation in Azerbaijan*, Den norske Helsingforskomité, Human Rights House Foundation, Human Rights Center 'Viasna', 4. november 2005.
- › *Widespread election falsification in Azerbaijan*. Artikkel på www.nhc.no 6. november 2005.
- › *Statement on Azerbaijani parliamentary election 2005*. Uttalelse, Den norske Helsingforskomité, Human Rights House Foundation, Human Rights Center 'Viasna', 7. November 2005.
- › *Åpent brev til president Ilham Aliiev om politivold mot fredelige demonstranter i Baku 26. november 2005*. Den norske Helsingforskomité og Human Rights House Foundation, 30. november 2005

Georgia

Den politiske og menneskerettslige situasjonen i Georgia er fortsatt preget av uløste konflikter mellom den georgiske stat og utbryterregionene Abkhazia og Sør-Ossetia. Forholdet til Russland er sentralt her. Menneskerettslig er det fortsatt mange problemer knyttet til korrupsjon, politibrutalitet, medienes situasjon og forholdene for flyktninger og internt fordrevne.

Faktareise

Bjørn Engesland, Aage Borchgrevink og Silja Nordahl reiste 10. til 19. april til Georgia for å undersøke menneskerettighetssituasjonen siden regimeskiftet høsten 2003. Delegasjonen fokuserte spesielt på flyktingers og internt fordrevnes situasjon under den nye regjeringen, og

På vei til møter med organisasjoner, media og myndighetspersoner. Tbilisi, april 2005

For ett år siden var Ergnetimarkedet på grensen mellom Georgia og Sør-Ossetia det største svartebørsmarkedet i Kaukasus. Nå har georgiske myndigheter stengt virksomheten, noe som har ført til murring på begge sider av grensen. Mange tusen mennesker var involvert i handelen her, både ossetere og georgiere.

utviklingen i de deler av landet som nylig hadde kommet under sentralmyndighetenes kontroll.

Kompetanseutveksling

Representanter for sivile organisasjoner og forskningsmiljø i Georgia deltok som valgobservatører ved det norske Stortingsvalget 12. september 2005. (se side 18).

Prosjektstøtte

- › Caucasian Center for Human Rights and Conflict Studies (Georgian Helsinki Committee)
- › Human Rights Information and Documentation Centre (HRDIC)

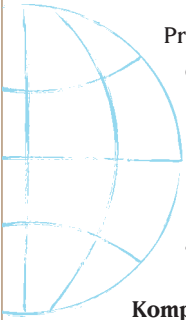
Utspill

- › *Faktareise til Georgia og Aserbajdsjan*. Pressemelding, 8. april 2005
- › *Bilder fra Georgia og Sør-Ossetia*, VGnett, 29. april 2005

SENTRAL-ASIA

Kasakhstan

President Nursultan Abish-uly Nasarbajev har i økende grad samlet makt og rikdom hos en liten elite, samtidig som det har vært flere tilfeller av konflikter og avskallinger fra makteliten. I desember 2005 fikk Nasarbajev over 90 % av stemmene i et presidentvalg som ble skarpt kritisert av OSSE og andre observatører.

Kompetanseutveksling

Representanter for sivile organisasjoner og forskningsmiljø i Kasakhstan deltok som valgobservatører ved det norske Stortingsvalget 12. september 2005. (se side 18).

Prosjektstøtte

- › Almaty Helsinki Committee.
- › Center of Legal Aid to Ethnic Minorities

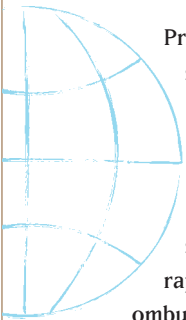
Utspill

- › Åpent brev til president Nursultan Nazarbajev om å stoppe tilbakesendelse av flyktninger fra Usbekistan. 6. desember 2005.

Jevgenij A. Zjovtis observerte stemmeavgivningen i Drammen kommune i september. Som leder av Kazakhstan International Bureau for Human Rights and Rule of Law mottok han 19. november den internasjonale Helsingforsføderasjons "2005 IHF Recognition Award".

Kirgisistan

President Askar Akayev gikk av etter massedemonstrasjoner i mars 2005, og Kurmanbek Bakiev tok over som statsoverhode. Han ble valgt til president i juli, i et valg som ble sett på som en vesentlig forbedring i forhold til tidligere. Helsingforskomiteen støtter prosjekter i regi av ikke-statlige organisasjoner innen rettshjelp, rapportering og for å styrke befolkningens adgang til ombudsmannsinstusjonen.

Faktareiser og valgobservasjon

Berit Lindeman observerte parlamentsvalget i Kirgisistan 27. februar, og fikk deretter følge av Gunnar M. Karlsen til samtaler med kirgisiske organisasjoner om den politiske og menneskerettslige situasjonen i landet.

I juli foretok Gunnar M. Karlsen og Berit Lindeman fakte-reise til Kirgisistan. Der møtte de usbekiske flyktninger fra massakren i Andijan i mai. De deltok også som OSSE-observatører ved presidentvalget 10. juli.

Representanter for sivile organisasjoner og forskningsmiljø i Kirgisistan deltok som valgobservatører ved det norske Stortingsvalget 12. september 2005. (se side 18).

Inna Sangadzhieva observerte lokalvalgene i Kirgisistan 17. desember som deltaker i andre ledd av Helsingforskomiteens

Fra Tulipanrevolusjonen i Kirgisistan, mars 2005. Foto: Foundation for Tolerance International.

og Norsk Utenrikspolitisk Institutt valgobservasjonsprosjekt (se side 18).

Prosjektstøtte

- › Bureau on Human Rights and Rule of Law, Kyrgyz Republic
- › Public Charitable Fund (PCF)

Utspill

- › *Frykt foran parlamentsvalg i Kirgisistan.* Notat og pressemelding, 28. januar 2005.
- › *Valgobservasjonsrapport fra Kirgisistan.* www.nhc.no, 1. mars 2005
- › *Protection for refugees in Uzbekistan.* Åpent brev til statsminister Kurmanbek Bakiev, 23. mai 2005
- › *Tusen-og-én muligheter.* Intervju med Edil Baisalov. Menneskerettighetsmagasinet 1/2005.

Tadsjikistan

Faktareise

Gunnar M. Karlsen reiste 1. mars til Tadsjikistan for å følge opp prosjekter og møte samarbeidspartnere.

Kompetanseutveksling.

Representanter for sivile organisasjoner og forskningsmiljø i Tadsjikistan deltok som valgobservatører ved det norske Stortingsvalget 12. september 2005.

(se side 18).

Prosjektstøtte

- › League of Women Lawyers of Republic of Tajikistan
- › Public association 'Khilola'
- › NGO Training & Support Centre

Turkmenistan

Helsingforskomiteen støtter ingen prosjekter i Turkmenistan, men har omfattende kontakt med eksilmiljøer i Norge og andre vestlige land.

Kompetanseutveksling

Historiker Shokrat Kadyrov har i 2005 vært tilknyttet Helsingforskomiteen. Han mottok studiestøtte fra komiteen og deltok som valgobservatører ved det norske Stortingsvalget 12. september 2005. (se side 18).

Seminar

Not an Orange Revolution but a Regional? Seminar ved Den norske Helsingforskomité og Norsk Utenrikspolitisk Institutt, 6. juni 2005.

Usbekistan

Myndighetenes strenge undertrykkelse av all politisk og religiøs aktivitet utenfor regimets kontroll har i

Usbekistan ført til voldelige demonstrasjoner – og til blodige represalier fra myndighetene. Flere hundre mennesker ble drept i en massakre 13. mai 2005 i

Andijan i Øst-Usbekistan, og i landets fengsler er det flere tusen politiske fanger. Etter Andijan-massakren

har et økende antall flyktninger fra Usbekistan kommet til Norge, og komiteen har engasjert seg i noen av disse sakene.

Aksjon

Deltakelse i demonstrasjonen *Stopp terroren mot folket i Usbekistan!* utenfor Utenriksdepartementet 26. mai. Arrangører: det usbekiske demokratiske partiet ERK, Drammen tyrkiske kulturforening og representanter for det aserbajdsjanske partiet "Musavat" parti i Norge.

Kompetanseutveksling

Mashoud Bekjanov har i 2005 vært tilknyttet Helsingforskomiteen. Han og andre representanter for sivile organisasjoner og forskningsmiljø i Usbekistan deltok som valgobservatører ved det norske Stortingsvalget 12. september 2005. (se side 18).

Prosjektstøtte

- › Organization for Assistance to Freedom of Speech in Uzbekistan "Ozod Ovoz". Til rettshjelp og uavhengig journalistikk

Lærebok

Komiteen har i 2005 arbeidet med å utgi læreboken *Menneskerettigheter – en innføring på usbekisk.*

FNs leir for usbekiske flyktninger etter Andijan-massakren i mai. Kirgisistan, Juli 2005.

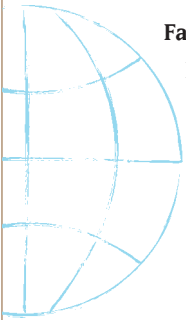
Utspill

- › *Opprøret i Andijan i Usbekistan: Vedvarende menneskerettighetskrise bidrar til voldsspiral.* www.nhc.no, 13. mai 2005
- › *Genuine investigations needed to ensure accountability for killings in Andijan.* Åpent brev til president Islam Karimov, 19. mai 2005.
- › *Protection for refugees in Uzbekistan.* Åpent brev til statsminister Kurmanbek Bakiev i Kirgisistan, 23. mai 2005.
- › *Norge bør bidra til å beskytte flyktninger fra Usbekistan.* Åpent brev til statssekretær i Utenriksdepartementet Kim Traavik, 23. mai 2005.
- › *Situasjonen for flyktninger fra Andijan, Usbekistan.* Åpent brev til statssekretær Kim Traavik. Fra flyktningleir i Jalal-Abad i Kirgisistan, 7. juli 2005.
- › Åpent brev til Kasakhstans president Nursultan Nazarbayev om å stoppe tilbakesendelse av flyktninger fra Usbekistan. 6. desember 2005.

USA

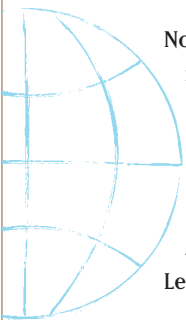
Faktareise

Bjørn Engesland dro sammen med en representant for Amnesty International Norge til New York og Washington 5- 9. desember for å samle informasjon om FN-reformer og amerikansk utenrikspolitikk.

UTENFOR OSSE

Irak

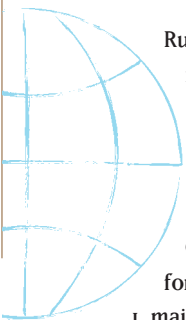
Norsk Kurdisk Arbeidsgruppe for Menneskerettigheter (NOKAM) er en organisasjon for og av irakere bosatt i Norge, til fremme for demokratisk utvikling i Irak. NOKAM ble etablert under Helsingforskomiteen etter en rekke menneskerettighetsseminarer for irakiske flyktninger i 2004, og hadde 11 medlemmer i 2005.

Leder: Nazim Jamil.

Utspill

- › *For tidlig med valg i Irak.* Helsingforskomiteen og Amnesty International Norge. Kronikk i Dagbladet, 16. januar 2005.
- › *Re: Dødsdommen på Osman Omar Osman besluttet av domstolen i Soleimanya.* Åpent brev til det kurdiske parlamentet i Irak. NOKAM, 25. mars 2005.
- › Åpent brev til Iraks president med krav om at menneskerettighetenes plass i den irakiske grunnloven. NOKAM, 29. juni 2005

Rwanda

Rundt en million mennesker ble drept i folkemordet i Rwanda i 1994. Helsingforskomiteen har engasjert seg i landet gjennom sitt arbeid for rettsoppgjør og forsoningsprosesser etter krig og konflikt.

Faktareise

Gunnar M. Karlsen og en representant for Advokatforenings Menneskerettighetsutvalg reiste 16. april - 1. mai og 25. oktober - 1. november til Rwanda, Uganda og Tanzania for å undersøke rettsoppgjørene i de rwandesiske gacaca-domstolene og i den internasjonale domstolen for Rwanda (ICTR), og for å fremme norsk/rwandesisk samarbeid om rettsoppgjør.

Film

- › Veldedighetsvisning av filmen *Hotell Rwanda* på Klingeberg kino 27. februar i regi av Helsingforskomiteen, Amnesty International Norge og Scanbox. Inntektene gikk til humanitært arbeid i Rwanda.

Noen av ungdommene som Assist hjelper demonstrerer rwandesisk folkedans for den norske delegasjonen. April 2005.

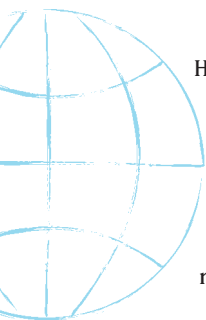
- › På faktareisen i april deltok også representanter fra Integritet Film, som samarbeider med Helsingforskomiteen om å lage en dokumentar om rettsoppgjørene etter folkemordet.

Prosjektstøtte

- › Assist. Organisasjonen gir yrkeskompetanse- og erfaring til ungdommer som har blitt foreldreløse etter folkemordet i Rwanda i 1994.

INTERNASJONALE PROSESSER

Helsingforskomiteen deltar hvert år på en rekke internasjonale møter og konferanser og følger nøye med på utviklingen av det internasjonale menneskerettighetssystemet. Målet er å påvirke stater og internasjonale organisasjoner til å øke respekten for menneskerettigheter, samt fremme saker i den norske offentlighet.

FNs menneskerettighetskomisjon

Ole Benny Lilleås deltok på FNs 61. menneskerettighetskomisjon i Geneve i mars/april på vegne av Helsingforskomiteen og Norsk NGO-forum for menneskerettigheter. Han fulgte diskusjonene om menneskerettighetenes plass i kampen mot terrorisme, med spesielt fokus på torturspørsmålet.

Organisasjonen for Sikkerhet og Samarbeid i Europa

Inna Sangadzhieva deltok på OSSEs implementeringsmøte i Warszawa 29. september. Hun holdt innlegg på vegne av Den norske Helsingforskomité, Den internasjonale Helsingforsføderasjon, Helsinki Committee of Human Rights of the Republic Moldova, Turkmen Initiative for Human Rights og Greek Helsinki Monitor.

Årsmøtet i Den internasjonale Helsingforsføderasjon (IHF)

gikk av stabelen 17-20. november i Budapest. Tilstede fra Den norske Helsingforskomité var Bjørn Engesland og Silja Nordahl. DNH ved generalsekretær Bjørn Engesland og styreleder Stein Ivar Aarsæther er representert i IHFs eksekutivkomité.

Menneskerettighetsdialoger

Bjørn Engesland og Silja Nordahl deltok som NGO-representanter i Norges offisielle menneskerettighetsdialoger med Indonesia 27-29.april.

EØS-finansieringsordningene

Høsten 2005 ble Helsingforskomiteen engasjert av Utenriksdepartementet til ulike oppgaver rundt etableringen av EØS-finansieringsordningene. Komiteen arbeidet særlig i forhold til NGO-fondene, som etableres i de fleste mottakerlandene. Oppgavene innebar blant annet å være meddarrangør for et arbeidsmøte i Praha for norske og tsjekkiske organisasjoner om muligheter for prosjektsamarbeid, å utrede utfordringer for det sivile samfunnet i Slovakia, og å være informasjonskontaktpunkt for norske NGOer. Arbeidet ble ledet av Gunnar M. Karlsen.

Redaktøren Bambang Harymurti (midten) for det uavhengige indonesiske tidsskriftet "Tempo" har vært i retten mange ganger. Her på besøk i Menneskerettighetshuset i Oslo i forbindelse med menneskerettighetsdialogen mellom Norge og Indonesia. April 2005

Konferanse

Bjørn Engesland og Silja Nordahl deltok ved konferansen *Human Rights in the Democracy Movement 20 Years ago and Now*, 22-23. november i Budapest. Blant paneldeltakere var grunnleggerne av Moscow Helsinki Group, Jurij Orlov and Ludmilla Aleksejeva, som foreleste om Helsinkiprosessen og Helsinkikomiteenes utvikling i relasjon til dagens menneskerettighetsutfordringer.

Utspill

- › *Recommendations to the Norwegian government regarding UN Human Rights Commission 2005.* NGO-forum, 28. januar 2005.
- › *FNs menneskerettighetskomisjon 2005.* Åpent brev til utenriksminister Jan Petersen, NGO-forum, 28. januar 2005.
- › *Et sterkt OSSE er viktig for demokrati og menneskerettigheter.* Årsmøteuttalelse fra Den norske Helsingforskomité, 31. mars 2005.
- › *A coalition of non-governmental organizations is calling for a death penalty-free zone in Europe and Central Asia.* Appell til europeise og asiatiske myndigheter fra 57 regionale og internasjonale uavhengige organisasjoner, 29. april 2005.
- › *Internasjonal strafferett på hjemmebane.* Menneskerettighetsmagasinet 1/2005.
- › *Terrorkamp viktigere enn menneskerettigheter?* Menneskerettighetsmagasinet 1/2005.
- › *Human Rights are in retreat in the OSCE region.* Årsmøteuttalelse fra Den internasjonale Helsingforskomiteen, 21. november 2005.

Menneskerettigheter i Norge

I 2005 har Helsingforskomiteen engasjert seg særlig eller fått betydelig medieoppslag i forhold til følgende menneskerettighetstemaer i Norge:

- asyl- og flyktningepolitikk, med hovedfokus på asylsøkere fra Tsjetsjenia og vektleggingen av barns rettigheter og barnets beste i asylsaker
 - Norges ansvar for å ta opp menneskerettighetstemaer i samarbeidet med Russland i nordområdene
 - behandling av psykisk syke og organiserte kriminelle i norske fengsler
 - norsk valglovgivning og valgutførelse i forhold til internasjonale standarder
 - religionsfrihet: FNs kritikk av grunnskolefaget Kristendom med religions- og livssynorientering

NGO-forum

Helsingforskomiteen er sekretariat for Norsk NGO-forum for menneskerettigheter, et nettverk av 27 norske uavhengige organisasjoner. I 2005 utarbeidet NGO-forum et posisjonsdokument med anbefalinger til hvilke land- og temaspørsmål norske myndigheter burde prioritere på FNs 61. menneskerettighetskomisjon i Geneve.

Valgobservasjon

Observatører fra Sentral-Asia, Kaukasus og Moldova observerte Stortingsvalget 12. september. De overvar stemmeavgivningen i 106 valglokaler i seks distrikt og opptellingen ved 14 stasjoner eller rådhus. Valgobservasjonen var et samarbeidsprosjekt mellom Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI) og Den norske Helsingforskomité. Jurist og valg-ekspert Tigran Karapetyan fra Armenia evaluerte den

norske valgloven på oppdrag av Helsingforskomiteen. Valgobservatørene presenterte sine samlede funn ved en pressekonferanse på Menneskerettighetshuset i Oslo 13. september, etterfulgt av seminaret *Democratic Revolutions in Central Asia and the Caucasus?* Observasjonen fikk bred medieomtale og sluttrapporten lå til publikasjon i 2006.

Besøk av Europarådets torturkomité

Europarådets komité mot tortur og umenneskelig og nedverdiggende behandling eller straff besøkte Norge 3-10. oktober 2005. I forkant henvendte Helsingforskomiteen og andre menneskerettighetsorganisasjoner seg til komiteen med oppfordring om å undersøke behandlingen av psykisk syke i norske fengsler og se på tidsfrister for overføring fra politiarrest til varetektsfengsel. Organisasjonene fikk også møte med torturkomiteen i løpet av Norgesbesøket.

Burul Usmanalieva (Kirgisistan) og Talib Yakubov (Usbekistan) på vei inn i Oslo rådhus for å lære om det norske valgsystemet. 9. september 2005

Norske valg er preget av stor tillit og respekt, mente observatørene fra Sentral-Asia, Kaukasus og Moldova. De så flere muligheter til juks, men ingen tegn til at noen prøvde å misbruke systemet. 12. september 2005

Asyl- og innvandringspolitikk, samt rasisme, intoleranse og xenofobi er fremdeles blant de viktigste menneskerettslige utfordringene i Norge.

Rapporter

Human Rights Developments in Norway 2005

Mars 2006. Helsingforskomiteens årlige landrapportering til Den internasjonale Helsingforsføderasjonen. I rapporten omtales norsk asyl- og flyktningpolitikk, religionsfrihet, etniske og nasjonale minoriteter, rasisme, kvinners rettigheter, forhold for psykisk syke og menneskehandel. Rapporten ble kommentert i flere norske medier.

Supplementary report to Norway's 5th Periodic Report on the International Covenant on Civil and Political Rights

September 2005. Skyggerapport om Norges oppfyllelse av Konvensjonen for sivile og politiske rettigheter. Rapporten sier blant annet at Norge ikke har gode nok ordninger for å sikre utbedring av menneskerettslige forhold som blir kritisert av internasjonale tilsynsorganer. Av: Helsingforskomiteen, Advokatforeningens Menneskerettighetsutvalg, Plan Norge, Norsk Organisasjon for asylsøkere, Flyktninghjelpen, Redd Barna Norge og Human Rights House Foundation,.

Utspill

- › *Et fag som samler.* Kronikk om menneskerettighetenes plass i et nytt religions- og livssynsfag i norske skoler. Dagbladet.no, 20. januar 2005.
- › *Kommentarer til Sak DUF 1999 018603 06– 002 – Avgjørelse av Utlendingsnemnda 12. januar 2005.* Om sak der fem barn fikk asyl i Norge, mens moren fikk avslag.
- › *Det er i asyl- og flyktningpolitikken vi finner de største problemene i forhold til menneskerettighetene.* Uttalelse i forbindelse med lansering av rapporten Human Rights Developments in Norway 2004. www.nhc.no, 17. mars 2005.
- › *Norge kan ikke akseptere at Russland motarbeider OSSE.* Pressemelding fra Den norske Helsingforskomité's årsmøte 31. mars 2005

- › *Concerns related to recent developments in Norway.* Åpent brev til Europarådets torturkomité. Helsingforskomiteen, Amnesty International Norge og Den norske Advokatforeningen, 1. april 2005.
- › *Høringsuttalelse om ny fagplan for KRL-faget.* 7. mai 2005.
- › *Re: Innspill til Stortingsmelding nr. 30 (2004-2005) Muligheter og utfordringer i Nord.* Åpent brev til utenrikskomiteen og stortingsgruppene Helsingforskomiteen og Amnesty International Norge, 24. mai 2005.
- › *Menneskerettigheter ikke tema i samarbeid med Russland.* Pressemelding, 14. juni 2005.
- › *- Flere kvoteflyktninger!* Intervju med Helsingforskomiteen, Amnesty International og Norsk organisasjon for asylsøkere i Aftenposten, 20. juni 2005.
- › *Høringsuttalelse til NOU 2004: 20: Ny utlendingslov.* 14. juli 2005.
- › *First time scrutinized: International Election Observers to Norway.* Pressemelding, 26. august 2005.
- › *Erfarne demokratiforkjempere vurderer: Møter norske valg internasjonale standarder?* Pressemelding, 6. september 2005.
- › *Sammendrag av valgobservatørens hovedinntrykk.* Presseuttalelse, 13. september 2005.
- › *Menneskerettslige utfordringer i Norge.* Menneskerettighetsmagasinet 1/2005.
- › *Religionsfrihet til statsråder og skolebarn.* Menneskerettighetsmagasinet 1/2005.
- › *Kommentarer til Artikkel 10.* I følge Artikkel 10 punkt 3 i Konvensjonen om sivile og politiske rettigheter skal det i straffesystemer "inngå en behandling av fangene som har til hovedmål å forbedre dem og bringe dem tilbake til samfunnet" Norges femte periodiske rapport viser hyppig til Straffegjennomføringsloven (2001-05-18 nr. 21).
- › *Kommentarer til Utenriksdepartementets retningslinjer for utenriksstasjoner for å styrke arbeidet for MR-forsvarere.*

Undervisning

”Human rights education aims at developing an understanding of our common responsibility to make human rights a reality in every community and in society at large. In this sense, it contributes to the long-term prevention of human rights abuses and violent conflicts, the promotion of equality and sustainable development and the enhancement of people’s participation in decisionmaking within a democratic system.”

Fra FNs verdensprogram for menneskerettighetsundervisning (2005)

Menneskerettighetsundervisning er en integrert del av Helsingforskomiteens arbeid. Gjennom en rekke prosjekter i inn- og utland i snart ti år har komiteen erfart at dette er en viktig satsning.

Balkan

Menneskerettighetsskoler for ungdom

I 2005 har Helsingforskomiteen, i samarbeid med søsterkomiteer i det tidligere Jugoslavia, organisert 18 lokale og 3 regionale menneskerettighetsskoler og hatt 3 møter med lokale skolekoordinatorer. Prosjektet har pågått siden 1999 og skal i tillegg til å bygge kompetanse på demokrati og menneskerettigheter bidra positivt i den vanskelige overgangsfasen etter krigene på 1990-tallet.

Menneskerettighetsskolene på Balkan har gjennom årene involvert tusenvis av ungdommer. Siden 2004 har mange av deltakerne organiserte seg i ni ungdomsgrupper i Zagreb, Sarajevo, Bijelina, Budva, Beograd, Kragujevac, Novi Sad, Pristina og Skopje. Gruppene er organisert under Helsingforskomiteene. I løpet av en rekke regionale ukeskurs de siste to årene har ungdomsgruppene fått opplæring i å utarbeide prosjektsøknader, og i 2005 gjennomførte de rundt 20 prosjekter.

I september fikk de undervisningstrening for å kunne videreformidle kunnskap om menneskerettigheter til sine jevnaldrende gjennom workshops i ordinære skoler. Ungdomsgruppene har utviklet en egen nettside med finansiell støtte fra Den norske Helsingforskomité: www.humanrightsschools.org

Menneskerettighetsskoleprosjektet har blitt evaluert i rapportene *Youth Schools of the Helsinki Committee for Human Rights in Serbia as the Recent Past Educational Form* (Den serbiske Helsingforskomité. Beograd, januar 2005) og *Evaluation Report: “Human rights schools for high school students”* (PLAST Institute for psychological research. Zagreb, oktober 2004)

Kurs for lærere i Bosnia

Helsingforskomiteen og Nansen Dialogsenter i Mostar arrangerte kurs for 25 bosniske lærere i Neum 27-30. oktober. Lærerne underviser i skoler i Hercegovina der elevene er

delt i grupper etter etnisk tilhørighet. Formålet var å bevisstgjøre lærerne på deres rolle i gjenoppbyggingen av tillit mellom folkegruppene, og hvordan menneskerettighetsforståelse og forsoning kan formidles i ordinære skolefag. Prosjektet fortsetter i 2006.

Film

Balkan Human Rights Network’s årsrapport for 2005 inkluderte som bilag Helsingforskomiteens dokumentarfilmen *Må vi arve hatet?* om en menneskerettighetsskole i Serbia i 2002. Rapporten og filmen blir distribuert til ambassader, skoler, kommuneansatte og organisasjoner over hele Balkan.

Hviterusland

I juni var undervisningsavdelingen i Minsk for å samtale med lokale samarbeidspartnere om å etablere menneskerettighetsundervisningsvirksomhet i Hviterusland. Partnerne ble enige om å etablere egne undervisningsenheter i organisasjonene, arbeide med kompetanseoppbygging og utvikle lærebøker og materiell på menneskerettighetsundervisning. Partnerne ble også enige om å gjennomføre opplæringstiltak for ungdommer, lærere, journalister og andre.

Menneskerettighetsskoler for ungdom

Sammen med Human Rights Center Viasna, Belarusian Association for Resource Centers og den hviterussiske Helsingforskomité planla komiteen menneskerettighetsskoler for hviterussisk ungdom. Skolene skal holdes i Kiev i Ukraina fordi regimet i Hviterusland har kriminalisert alt sivil engasjement som retter kritikk mot myndighetene. Representanter for de hviterussiske organisasjonene skal undervise på skolene, og ble kurset i Murmansk i november 2005.

Menneskerettighetsundervisning for journalister

Helsingforskomiteen har også sammen med Norsk Journalistlag og den hviterussiske journalistforeningen BAJ planlagt menneskerettighetskurs for hviterussiske journalister, samt kompetanseutveksling mellom norske og hviterussiske journalister. Også disse kursene skal holdes i Vilnius, Litauen.

Barentsregionen

Helsingforskomiteen organiserte i november 2005 én menneskerettighetskole for norsk og russisk ungdom i Murmansk. Skolen var en del av prosjektet "Flerkulturell forståelse i Barentsregionen" som startet i 1999 i samarbeid med Severomorsk byadministrasjon og Murmansk kommune på russisk side og Tromsø og Sør-Varanger kommuner på norsk side. Undervisningsavdelingen reiste også til Murmansk i september for å diskutere og planlegge fremtidig menneskerettighetsundervisning, og diskutere med nye og gamle partnere muligheten for å organisere en internasjonal menneskerettighetsundervisningskonferanse i Murmansk i 2006. Satsningen på demokrati og menneskerettighetstiltak i Barentsregionen blir viktig for komiteen i fremtiden, sett i lys av det økende politiske og økonomiske samarbeidet mellom Norge og Russland i nordområdene.

Helsingforskomiteen har tatt initiativ til et prosjekt som skal gjøre hviterussiske journalister mer bevisst på sine rettigheter. Bildet viser en demonstrasjon til forsvar for den uavhengige avisen Narodnaja Volia som mistet sin trykke- og distribusjonsavtale i 2005. Foto: Human Rights Center Viasna.

Gruppearbeid om stereotypier. Hva slags fordommer har vi om andre mennesker? Hvorfor har vi dem? Hvordan kan fordommer "misbrukes" i samfunnet og føre til konflikter? Hvordan kan vi arbeide for å motvirke utviklingen av fordommer og stereotypier? Murmansk, november 2005

Norge

Menneskerettighetsskoler for flyktning- ungdom og norsk ungdom

5-12. november deltok nitten ungdommer fra Iran, Afghanistan, Kongo, Somalia, Burundi og Norge på en skole om menneskerettigheter, flerkulturell forståelse og fredelig konflikthåndtering i Hurdal utenfor Oslo. De utenlandske ungdommene var flyktninger, hvorav en tredjedel enslig mindreårige. Skolen var et samarbeid mellom Helsingforskomiteen og Asker kommune.

Drammensprosjektet: Bygg broer, ikke murer

Ungdommer fra Norge, Balkan, Belgia og USA deltok på en internasjonal menneskerettighetsskole i Drammen 17-23. april. De besøkte Menneskerettighetshuset i Oslo 21. april for å bli kjent med ulike organisasjoner gjennom foredrag og spørsmålsrunder. Skolen var et samarbeid mellom Helsingforskomiteen og Drammen kommune.

Samarbeid med politiet i Drammen

13-18. mars holdt Helsingforskomiteen menneskerettighets- skole for ungdom med atferdsproblemer etter invitasjon fra politiet i Drammen.

Kurs for lærere på Menneskerettighetshuset i Oslo.

Menneskerettighetskurs for lærere

Komiteens undervisningsavdeling har i løpet av 2005 arrangert en rekke kurs for lærere som skal undervise i valgfaget menneskerettigheter. Prosjektet er et samarbeid med Amnesty International Norge, FN-sambandet og Raftohuset i Bergen.

Internasjonale møter

DARE nettverket

I juni deltok Enver Djuliman og Lillian Hjorth på et møte i Sofia, Bulgaria i regi av DARE nettverket (Democracy and Human Rights Education) der Helsingforskomiteen er medlem. DARE har ca. 25 europeiske medlemsorganisasjoner og formålet er informasjonsutveksling, nettverksbygging og etablering av felles prosjekter.

Enver Djuliman deltok 2-4. desember på den internasjonale konferansen "European Year of Citizenship through Education: National Experiences - European Challenges", arrangert av nettverket. Konferansen er en markering av "Det europeiske året for utvikling av borgerskap gjennom utdanning" initiert av Europarådet.

FNs ansvarlige for menneskerettighets- undervisning

Enver Djuliman og Lillian Hjorth møtte i slutten av desember Elena Ippoliti, FNs ansvarlige for menneskerettighets- undervisning i Geneve. Formålet var å informere FN om Helsingforskomiteens omfattende undervisningsvirksomhet og om vårt internasjonale nettverk. Siden komiteen arbeider opp mot FNs handlingsplan for menneskerettighetsunder- visning, diskuterte de også muligheter for samarbeid. En konkret sak som ble drøftet var FNs mulige deltakelse på en internasjonal konferanse om menneskerettighetsunder- visning som planlegges i Murmansk på nyåret 2007.

Publikasjoner

Rapporter

- › *Evaluering av Helsingforskomiteens menneskerettighets- skoler for flyktningungdom og norsk ungdom. Basert på deltakernes egne tilbakemeldinger. Mai 2005.*

Utspill

- › *Ingenting er mer effektivt mot fordommer og rasisme enn at mennesker møter hverandre. Menneskerettighetsmagasinet 1/2005.*

Undervisningsmateriale

I 2005 ble det internettbaserte *Menneskerettighetskurs*, et samarbeidsprosjekt mellom Helsingforskomiteen og Aktive Fredsreiser, også publisert på engelsk og polsk. Kurset er dessuten oversatt til bosnisk/serbisk/kroatisk og ligger til publisering i 2006. Komiteen har også iverksatt arbeidet med en ny metodebok for lærere som skal utgis i 2006.

Informasjonsvirksomhet

Medier

Blant Helsingforskomiteens aktiviteter i 2005 fikk den internasjonale valgobservasjonen av det norske Stortingsvalget den bredeste mediedekningen med over 50 oppslag i fjernsyn, radio og utenlandske, riksdekkende, regionale og lokale aviser.

Norske medier har også vist særlig interesse for utspill og innlegg i forhold til:

- demokratirevolusjonene i Ukraina og Kirgisistan
- Norges behandling av tsjetsjenske asylsøkere
- folkemordmistenkte rwandesere i Norge
- Andijan-massakren i Usbekistan
- norsk-russisk samarbeid i nordområdene
- Grunnlovens krav om at minst 50% av norske statsråder må tilhøre statskirken
- parlamentsvalget i Aserbajdsjan
- Statoils rolle i Aserbajdsjan

Faste publikasjoner

Helsingforskomiteens årsrapport for 2004 ble vedtatt av rådet på årsmøtet 31. mars 2005. Menneskerettighetsmagasinet 1/2005 kom ut i september.

Nye internettsider

29. juli 2005 kunne Helsingforskomiteen presentere sitt menneskerettighetsarbeid på nye og oppdaterte nettsider. Materialet ble i stor grad organisert på samme måte som på de opprinnelige sidene, men samlet i noen færre hovedkategorier, med ryddigere struktur og penere layout. Blant nye tilbud til komiteens besøkende via Internett er muligheten til å bli støtte medlem eller bestille publikasjoner og rapporter direkte gjennom nettsiden, faste plasser for annonsering av seminarer, kurs og rapporter, linker til komiteens samarbeidspartnere, landinfo- og temasider med linker til bakgrunnsinformasjon, og et oversiktlig sidekart.

Medlemmer

Den norske Helsingforskomité fikk 38 nye støtte medlemmer i løpet av 2005. Ved utgangen av året hadde komiteen 582 medlemmer.

Økonomi

Helsingforskomiteen mottok i 2005 en rammebevilgning på 3,6 millioner fra Utenriksdepartementet. I tillegg kom prosjektstøtte på til sammen ca. 7,5 millioner fordelt på 25 pågående prosjekter fra UD, Fritt Ord, Barentssekretariatet, Open Society Institute, samt Asker og Drammen kommuner. Medlemsstøtte innbrakte 106.000,-.

Noen av de viktigste undervisningsprosjektene ble gjennomført på Balkan, i Barentsregionen og i Norge. De viktigste prosjektene med støtte til menneskerettighets- og demokratiarbeid gjaldt Vest-Balkan, Sentral-Asia, Hviterussland, Russland og Kaukasus.

I samarbeid med NUPI ble det gjennomført en valgobservasjon i Norge med observatører fra Sentral-Asia, Kaukasus og Moldova.

Usbekiske flyktninger i FNs telteleir i Kirgisistan. Juli 2005.

DEN NORSKE HELSINGFORSKOMITÉ

Menneskerettighetshuset, Tordenskioldsgate 6B, N-0160 Oslo
Telefon: (+47) 22 47 92 02 - Fax: (+47) 22 47 92 01
www.nhc.no